

Samtidssensitiv praktisk teologi

De fire fagfelleverderte artiklene i denne utgaven setter søkelys på vidt forskjellige kirkelige praksiser:

Tron Fagermoen skriver om hva som skjer med kirkens diakonale identitet når mange av de som bor i landet ikke har rett på de velferdsordningene som har vært sett på både som universelle og som en «delegert» del av kirkens diakoni. Artikkelen presenterer William Cavanaugh og Gustaf Wingren som motpoler i en teologisk forståelse av velferdsstaten, og trekker inn perspektiver fra Gyrid Gunnes for å skissere en mulig kirkelig nyorientering. På den ene side må kirkelige praksiser utgjøre det Fagermoen beskriver som «spaces of recapitulation and justice». På den annen side argumenterer han for at kirken må holde staten ansvarlig som beskytter av alle sårbare liv.

Ellen Kristviks artikkel tar oss med til møter med foreldre som har mistet et barn før det er født. Lenge var dødfødsler et ikke-tema i norsk sammenheng. Kristvik beskriver hvordan sykehusene bare fjernet de dødfødte «raskast råd», og at de så ble anonymt gravlagt i andres graver. Men så skjer det en vending i løpet av 90-tallet, og Kristviks prosjekt er å undersøke hvordan foreldre i dag opplever ritualisering i forbindelse med avskjeden med et dødfødt barn. Sentrale funn i artikkelen er hvor viktig det er for foreldrene at de selv kan være med og utforme riten, og samtidig behovet de har for tilgang til informasjon og erfaringsdeling.

De to siste artiklene har mye til felles, idet begge bidrar med forskning på konfirmantundervisning. Det er likevel viktige forskjeller, både geografisk og tematisk:

Ingvild Thu Kro tar utgangspunkt i nyere teorier om medialisert religion, altså det fenomenet at «folk flest» i dag møter religion gjennom massemedier, og også i mange tilfeller «gjør» religion gjennom internett. Artikkelen case er fenomenet «filmgrupper» i konfirmantundervisningen, og hun spør lederne for slike grupper hvordan de ser på film som kulturuttrykk, og dermed også hva slags implisitt og eksplisitt kultursyn de har. Som teoretisk rammeverk anvender hun Niebuhrs kategorier fra *Christ and Culture*.

Kro finner at konfirmantledere i dag ikke er preget av en pietistisk skepsis til sekulære kulturelle uttrykk, men erfarer at filmer kan åpne samtaler om eksistensielle temaer og kristen tro. Samtidig er det nyanser i materialet, der noen ledere plasserer seg i en «Christ of culture»-posisjon, mens andre ledere er nærmere en «Christ above» eller «Christ transforming», der filmer nok kan lede i retning av, men neppe helt frem til, Kristus.

Anna Døssing Gunnertofts case er dansk konfirmantundervisning, der hun undersøker hvordan prester legger til rette for at konfirmantene skal gjøre åndelige erfaringer. Dette er en interessant kontrast til det tradisjonelle bildet av en tidhvervspreget dansk folkekirke, der en har vektlagt den objektive læren og vært skeptisk til særlige kristne

erfaringer. Gunnertofts artikkel får frem noe av kompleksiteten i denne overgangen, og diskuterer utfordringer for prestene i å finne balansen mellom å være en tilretteleggende medvandrer som trer til side, og en myndig undervisningsleder som trer frem.

Det er altså et spredt felt! Likevel synes jeg artiklene samlet gir et interessant bilde av kirkelige praksiser i berøring med helt aktuelle endringsprosesser, og av hvordan kirkelige aktører reflekterer, forhandler og samhandler i disse grenselandene. Artiklene vitner om at praktisk-teologiske forskere bidrar med ny kunnskap og ressurser til kirkelige praktikere som kjenner seg igjen i utfordringene.

Også bokanmeldelsen diskuterer kirkelig tradisjon i møte med nye impulser. Tore Johnsen har gitt ut *Sámi Nature-Centered Christianity in the European Arctic: Indigenous Theology beyond Hierarchical Worldmaking*, basert på hans PhD fra 2020. Boka aktualiserer Den norske kirkes forhold til stadig sterkere post- og dekoloniale perspektiver. Anmelder er sørhålogalandsbiskop em. Tor B. Jørgensen.

Samtidig handler ikke praktisk teologi bare om samtid, og denne utgaven inneholder ikke bare fagfellevurderte artikler. Emeritert oslobiskop Andreas Aarflots bidrag er til glede for alle som savner tiden da biskopens brev om forestående visitas var skrevet på latin, og der biskopen brukte visitasen til å innprente læren om rettferdiggjørelse ved tro alene – og til å formane den stedlige prest om å slutte med drukkenskapen og komme seg til gudstjeneste. Biskopen det er snakk om er Aarflots forgjenger, Jens Nilssøn, og dennes visitasreiser i det som på 1500-tallet var et ytterst vidstrakt bispedømme.

Det kan kanskje hende at artikkelen, til tross for (eller nettopp på grunn av) ambisjonen om først og fremst å gi innblikk i et historisk materiale, kan stille noen interessante spørsmål til dagens visitaspraksis i Den norske kirke?

Av Fredrik Saxegaard, redaktør
fredrik.saxegaard@mf.no